

Leonard Woolf på Ceylon

VID 81 års ålder har Leonard Woolf givit ut andra delen av sina memoarer: *Growing* (The Hogarth Press, 25 shilling). De behandlar tiden 1904–1911, då Woolf, mellan 24 och 31 år gammal, var anställd i den brittiska civilförvaltningen på Ceylon. Boken är lika fascinerande som den första memoarvolymen, både som karaktäristik av författaren och som ett bidrag till den engelska kolonialhistorien. Under bortåt sju år på Ceylon arbetade Woolf som chefsbiträde eller chef i tre skilda provinser med administrativa, polisiära och judiciella befogenheter, tidvis närmast ansvarig för styrelsen av tiotusentals människor. Han var utomordentligt skicklig, befordrades snabbt och kunde vara säker om en vacker karriär, men under den första långa semesteren i England beslöt han att ta avsked.

Varför detta beslut fattades blir inte alldeles klarlagt. En bidragande orsak var kärleken till Virginia Stephen. Woolf tycks ha uppskjutit sin "förklaring", eller också var Virginia osäker; i varje fall dröjde det så länge med ett avgörande dem emellan att Woolf inte kunde komma i väg vid semesteridens slut. Viktigare var måhända att Woolf under Ceylon-tiden blev antiimperialist och alltså fann sitt arbete inom kolonialförvaltningen förfelat. Men inte heller denna krissituation blir i detta sammanhang närmare utredd. Den skildring Woolf ger i sina memoarer och i sin 1913 publicerade, nu i ny upplaga föreliggande roman från Ceylon ("The Village in the Jungle") är inte präglad av fientlighet mot imperialism eller kolonialism. Man får bilden av en i stort sett primitiv, okunnig och fattig befolkning, för vilken det brittiska styret innebar förbättringar i många hänseenden; kolonialtjänstemännen framstår med ett och annat undantag som skickliga och arbetsamma, inriktade på att — om också i stark känsla av överlägsenhet — verka till infödingarnas bästa. Woolf själv var road av yrket. Han excellerade i rationalisering av arbetet och synes inte ha plågats överdrivet av medkänsla och ömsinhet; han betonar nödvändigheten av fasthet, för att inte säga hårdhet, i behandlingen av de styrda och tycks ha varit sträng som domare. Möjligen ligger förklaringen — som kanske redovisas i nästa memoardel — däri att Woolf vid hemkomsten till England i umgänget med sina gamla intellektuella vänner fick

en avsmak för sin verksamhet som han inte känt under utövningen.

Säkert är att den dubbelhet som kan spåras hos Woolf gör hans framställning av kolonialförvaltningens problem levande och spännande. Woolfs bok ingår i den långa raden av klassiska vittnesbörd om vita tjänstemän som i högmod och plikttrohet arbetat bland utvecklade folk — Kipling kryddad med skepsis inför hela saken.

HERBERT TINGSTEN